KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2023/465,

3. märts 2023,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1881/2006 seoses arseeni piirnormidega teatavates toiduainetes

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 8. veebruari 1993. aasta määrust (EMÜ) nr 315/93, milles sätestatakse ühenduse menetlused toidus sisalduvate saasteainete suhtes, ([1]) eriti selle artikli 2 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjoni määruses (EÜ) nr 1881/2006 ([2]) sätestatakse teatavate saasteainete piirnormid toiduainetes, sealhulgas anorgaanilise arseeni piirnorm mitmes toiduaines.

(2) Arseen on levinud poolmetall, mida esineb vähesel määral kivimites, pinnases ja looduslikus põhjavees. Lisaks on inimtegevus suurendanud arseeni hulka keskkonnas tööstusheite tõttu (kaevandamine, mitteraudmetallide väljasulatamine ja fossiilkütuste põletamine) ning arseeni kasutamise tõttu väetiste, puidukonservantide, insektitsiidide või herbitsiidide koostises. Kuigi kokkupuude naha kaudu ja sissehingamisel on võimalik, toimub peamine arseeniga kokkupuude toidu ja joogivee kaudu.

(3) Toiduahelas olevaid saasteaineid käsitlev Euroopa Toiduohutusameti (edaspidi „toiduohutusamet“) teaduskomisjon (CONTAM-komisjon) võttis 12. oktoobril 2009 vastu arvamuse toidus esineva arseeni kohta ([3]). CONTAM-komisjon järeldas kõnealuses arvamuses, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni ja Maailma Tervishoiuorganisatsiooni ühise lisaainete eksperdikomisjoni (JECFA) kehtestatud ajutine lubatav nädaladoos 15 µg kehamassi kg kohta ei ole enam asjakohane, sest andmed on näidanud, et anorgaaniline arseen tekitab kopsu-, kusepõie- ja nahavähki, ning on teatatud mitmesugusest kahjulikust mõjust, mida on esinenud JECFA kehtestatud sisaldusest väiksema sisaldusega kokkupuute puhul.

(4) CONTAM-komisjon tegi kindlaks võrdlusdoosi alumise usalduspiiri (BMDL01), mille väärtused on vahemikus 0,3–8 µg kehamassi kg kohta päevas nii kopsu-, naha- kui ka kusepõievähi ning nahakahjustuste puhul. Oma teaduslikus arvamuses järeldas CONTAM-komisjon, et Euroopas jääb toidust saadav anorgaanilise arseeni doos keskmiste ja suurte koguste tarbijate puhul kindlakstehtud BMDL01 väärtuste piiresse ning seega ei saa välistada ohtu mõningatele tarbijatele.

(5) Teaduslikus arvamuses tehti kindlaks riisi suurtes kogustes tarbijad Euroopas, kelle hulka kuuluvad teatavad etnilised rühmad ja vähem kui kolme aasta vanused lapsed, kelle puhul on toidukaudne kokkupuude anorgaanilise arseeniga kõige enam levinud. Toidust, sealhulgas riisitoitudest saadav anorgaanilise arseeni kogus on vähem kui kolme aasta vanuste laste puhul hinnanguliselt kaks kuni kolm korda suurem kui täiskasvanutel.

(6) Oma 2014. aasta teaduslikus aruandes, ([4]) mis käsitleb Euroopa elanikkonna toidukaudset kokkupuudet anorgaanilise arseeniga, nimetas toiduohutusamet peamiste allikatena teraviljapõhiseid tooteid ning riisi, piima ja piimatooteid. Toidu tarbimist käsitlevate andmete heterogeensus, üldarseeni teisendamine anorgaaniliseks arseeniks ja vasakult tsenseeritud andmete töötlemine tõid kaasa olulise määramatuse kokkupuute hindamisel.

([1]) EÜT L 37, 13.2.1993, lk 1.

([2]) Komisjoni 19. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1881/2006, millega sätestatakse teatavate saasteainete piirnormid toiduainetes (ELT L 364, 20.12.2006, lk 5).

([3]) Toiduahelas olevaid saasteaineid käsitlev Euroopa Toiduohutusameti teaduskomisjon (CONTAM), Scientific Opinion on Arsenic in Food (teaduslik arvamus arseeni kohta toidus), *EFSA Journal* (2009); 7(10):1351, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2009.1351.

([4]) Scientific report of EFSA on the dietary exposure to inorganic arsenic in the European population (EFSA teaduslik aruanne toidukaudse kokkupuute kohta anorgaanilise arseeniga Euroopa elanikkonna hulgas), *EFSA Journal* 2014; 12(3): 3597, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2014.3597.

(7) Seda teavet arvesse võttes kehtestati komisjoni määrusega (EL) 2015/1006 ([5]) anorgaanilise arseeni sisalduse piirnormid ainult riisis ja riisipõhistes toodetes ning kooskõlas komisjoni soovitusega (EL) 2015/1381 ([6]) kutsuti liikmesriike üles jälgima 2016., 2017. ja 2018. aastal arseeni esinemist toidus, määrates eelistatavalt kindlaks anorgaanilise arseeni sisalduse ja arseeni üldsisalduse ning võimaluse korral muud asjakohased arseeni vormid paljudes erinevates toiduainetes.

(8) Toiduohutusamet hindas oma 2021. aasta teadusaruandes ([7]) kroonilist toidukaudset kokkupuudet anorgaanilise arseeniga, võttes arvesse kõige värskemaid andmeid anorgaanilise arseeni esinemise kohta toidus. Selles jõuti järeldusele, et eri vanuseklassides on anorgaanilise arseeniga toidukaudse kokkupuute peamised põhjustajad riis, riisipõhised tooted ning teravili ja teraviljapõhised tooted, mis ei sisalda riisi ega joogivett. Toiduohutusamet on ka jõudnud järeldusele, et teatavad nooremaealisele elanikkonnale ettenähtud toiduained (nt teraviljapõhised imiku- ja väikelaste toidud ning küpsised ja kuivikud lastele, imiku piimasegud, jätkupiimasegud, meditsiiniliseks eriotstarbeks ettenähtud toiduained imikutele ja väikelastele ning väikelaste piimasegud, imikutoidud ja puuviljamahlad) olid selles elanikkonnarühmas oluliseks anorgaanilise arseeniga kokkupuute allikaks.

(9) Arseeniga toidu kaudu toimuva kokkupuute keskväärtus ja 95. protsentiil jäävad CONTAM-komisjoni 2009. aasta teaduslikus arvamuses kindlaks määratud BMDL01 väärtuste vahemikku. Seepärast on asjakohane kehtestada uued piirnormid nende kaupade puhul, mis põhjustavad kokkupuudet arseeniga, ja alandada kehtivaid piirnorme, kui see on asjaomaste andmete põhjal võimalik.

(10) *Codex alimentarius*'es on sätestatud soolas sisalduva arseeni üldsisalduse piirnormiks 0,5 mg/kg ([8]). On asjakohane kehtestada liidu õigusaktides sama piirnorm.

(11) Määrust (EÜ) nr 1881/2006 tuleks seepärast vastavalt muuta.

(12) Kuna teatavatel käesoleva määrusega hõlmatud toiduainetel on pikk säilivusaeg, tuleks lubada jätkuvalt turustada toiduaineid, mis on seaduslikult turule lastud enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva.

(13) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 1881/2006 lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Toiduained, mis olid seaduslikult turule viidud enne käesoleva määruse jõustumist, võivad jääda turule kuni minimaalse säilimisaja või tarvitamise tähtaja lõpuni.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

([5]) Komisjoni 25. juuni 2015. aasta määrus (EL) 2015/1006, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1881/2006 seoses toiduainetes sisalduva anorgaanilise arseeni piirnormidega (ELT L 161, 26.6.2015, lk 14).

([6]) Komisjoni 10. augusti 2015. aasta soovitus (EL) 2015/1381 toiduainetes esineva arseeni seire kohta (ELT L 213, 12.8.2015, lk 9).

([7]) Scientific report of EFSA on the chronic dietary exposure to inorganic arsenic (EFSA teaduslik aruanne kroonilise toidukaudse kokkupuute kohta anorgaanilise arseeniga), *EFSA Journal* 2021; 19(1): 6380, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2021.6380.

([8]) Codex General Standard for Contaminants and Toxin in Foods and Feeds – GSCTFF (CODEX STAN 193-1995).

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 3. märts 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

Määruse (EÜ) nr 1881/2006 lisa 3. jaos asendatakse anorgaanilist areseeni käsitlev punkt 3.5 järgmisega:

Toode [1]		Piirnormid (mg/kg märgkaalu kohta)
„3.5.	Arseen (anorgaaniline arseen 3.5.1.–3.5.4. ja üldarseen 3.5.5.) [50]	
3.5.1.	Teravili ja teraviljatooted [51]	
3.5.1.1.	Aurutamata kroovitud riis (poleeritud või valge riis)	0,15
3.5.1.2.	Aurutatud riis ja kooritud riis	0,25
3.5.1.3.	Riisijahu	0,25
3.5.1.4.	Riisivahvlid, riisipaber, riisiküpsised, riisikoogid, riisihelbed ja paisutatud hommikusöögiriis	0,30
3.5.1.5.	Imiku- ja väikelapsetoidu [3] tootmiseks kasutatav riis	0,10
3.5.1.6.	Alkoholivabad riisipõhised joogid	0,030
3.5.2.	Imiku piimasegud [3] [29], jätkupiimasegud [3] [29], meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud imiku- ja väikelastetoit [3][29] ning väikelaste joogisegud [29] [57]	
3.5.2.1.	- turustatakse pulbrina	0,020
3.5.2.2.	- turustatakse vedelikuna	0,010
3.5.3.	Imikutoidud [3] [29]	0,020
3.5.4.	Puuvilja- ja marjamahlad, kontsentraadist valmistatud puuvilja- ja marjamahlad ning puuvilja- ja marjanektarid [14]	0,020
3.5.5.	Sool	0,50“